

Bestuurlijke toekomstvisie gemeente Veldhoven

Maatschappelijke context

De afgelopen jaren is ons dagelijks leven en de invloed die je daarop kunt uitoefenen sterk veranderd. De maatschappelijke opgave is zeker niet meer van de overheid alleen. Integendeel: burgers, instellingen, verenigingen, bedrijfsleven én de overheid zijn samen verantwoordelijk voor de vormgeving van onze toekomst. De rol van de overheid is hiermee ook sterk veranderd: zij vormt de essentiële schakel tussen de diverse entiteiten en faciliteert het proces en waar nodig de realisatie van de opgaven. De overheid moet hiervoor nog meer dan voorheen midden in de samenleving staan en steeds flexibel kunnen reageren op de dynamische behoeften van onze samenleving. Naast de veranderende rol van de overheid vragen ook andere aspecten (zoals de toegenomen mobiliteit, zowel fysiek als digitaal, de snelheid waarin veranderingen zich voltrekken en de internationalisering van onze regio) om een adaptief bestuurlijk landschap dat hierop adequaat kan inspelen. De uitdaging bestaat uit het behoud van de balans tussen de belangen van lokale gemeenschappen en de belangen van de regio als geheel. Het gaat in beide gevallen om belangen die voor een goed woon-, werk- en leefklimaat van onze inwoners en bedrijven essentieel zijn. Het dagelijks leven van de Veldhovenaar houdt immers niet op bij de gemeentegrens. Ook daarom wil Veldhoven, samen met de andere partners, actief participeren in het regionale samenlevingsnetwerk.

Historische context

De gemeente Veldhoven is reeds jaren bezig met het bepalen van haar positie en heeft daarom al tijdens de vorige raadsperiode fors geïnvesteerd in diverse (maatschappelijke) samenwerkingsrelaties. Veldhoven werkt hiermee niet toe naar een statisch eindbeeld, maar neemt samen met haar partners deel aan een dynamisch proces. Veldhoven reageert adaptief op de veranderingen in de samenleving en heeft daarmee steeds haar bestuurskracht versterkt. In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste stappen benoemd die Veldhoven de afgelopen jaren hierin heeft gezet:

- Veldhoven is in 2009 aandeelhouder geworden van Brainport Development om het internationale economische klimaat te versterken samen met bedrijfsleven en kennisinstellingen ('Triple Helix').
- In mei 2011 heeft de gemeenteraad naar aanleiding van de regionale agenda kaders gesteld voor regionale samenwerking en prioritaire thema's daarvoor benoemd.
- In augustus 2012 besluiten Veldhoven en Best samen te gaan werken om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren én om kansen aan medewerkers te bieden. Beide gemeenten bezuinigen fors op formatie en streven door samenwerking naar versterking van de dienstverlening.
- In 2012 besluiten Eindhoven, Helmond, Veldhoven en Best samen te gaan werken om slagvaardigheid en snelheid te ontwikkelen op de Brainport 2020 doelstellingen: de 'Campussamenwerking'. De vier gemeenten zetten in op de facilitering van de internationale economie en de campussen in aansluiting op de Agenda van Brabant. De Internationale School en het Brainport International Programme zijn hiervan geslaagde resultaten. Vanaf 2014 is ook Brainport Development sterker betrokken om de aanjaagfunctie van deze overheidssamenwerking optimaal te laten aansluiten op de multiple helix-behoeften van de regio.
- In december 2012 erkennen de 21 gemeenten de noodzaak van meer eigenaarschap bij de gemeenten van het SRE die als te institutioneel wordt ervaren. Daarnaast wordt de transformatie van SRE naar Metropoolregio Eindhoven (MRE) noodzakelijk omdat de wettelijke grondslag verdwijnt; de '

WGR-plus' regio's worden opgeheven. Inmiddels is de inzet van de Metropoolregio teruggebracht naar de strategische kernopgaven voor dit schaalniveau: economie, mobiliteit en ruimte. Deze opgaven worden niet meer alleen door de overheidspartijen opgepakt, maar juist in sterke verwevenheid met maatschappelijke partners verkend. Tegelijkertijd hebben de 21 gemeenten subregionaal kritisch gekeken naar de opgaven die zijn losgelaten door het SRE en deze in wisselende samenstellingen opgepakt daar waar de samenwerking een meerwaarde oplevert. Ook hier beperkt de samenwerking zich niet alleen tot de overheidspartijen.

- Het samenwerkingsconvenant in het stedelijk gebied is in 2013 herijkt om de afspraken over wonen, werken en het financieringsfonds beter aan te laten sluiten bij het actuele economische klimaat. Acht gemeenten hebben eerder afspraken gemaakt over woningbouwopgaven en bedrijventerreinen in het stedelijk gebied binnen de regio Zuidoost-Brabant, Oirschot sluit later aan. Op dit moment worden ook de kansen onderzocht om af te stemmen en afspraken te maken over voorzieningen.
- Met Best en Oirschot wordt een subregio gevormd voor de voorbereidingen en uitvoering van de decentralisaties in het sociale domein.
- En tenslotte is Veldhoven verplicht tot deelname aan de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) en de Omgevingsdienst (ODZOB). Landelijk worden de brandweezorg en een aantal toezicht- en handhavingstaken van lokaal naar regionaal niveau opgeschaald.

Rol van Veldhoven

Veldhoven hecht aan haar eigen identiteit en is zich tevens terdege bewust van haar positie in de regio. Een sterke regio is goed voor Veldhoven en een sterk Veldhoven heeft veel te bieden aan de regio. Het bestuurlijke landschap van Veldhoven is daarom gericht op dit dubbel ambassadeurschap. De gemeente wil een platform vormen voor haar lokale en regionale partners. Zij vindt het daarom essentieel om midden in de samenleving te staan. Hierdoor kan ze haar partners de ruimte geven die zij verdienen en is ze in staat om de schakelfunctie in dit netwerk optimaal te vervullen. Veldhoven zet daarom bestuurlijk in op de combinatie van zelfstandigheid en samenwerking. Door de relatieve kleinschaligheid blijft zij op een natuurlijke wijze direct betrokken bij inwoners, instellingen en bedrijfsleven en door intensief samen te werken kunnen ook de grootschaliger opgaven mede vormgegeven en gefaciliteerd worden. Beide schaalniveaus kunnen elkaar zo het beste versterken. De gemeente Veldhoven heeft een open en flexibele houding in de samenwerking met andere partijen, zeker waar een meerwaarde op inhoud is te behalen. Op deze manier kan zowel slagkracht, efficiëntie als lokale democratie worden geborgd.

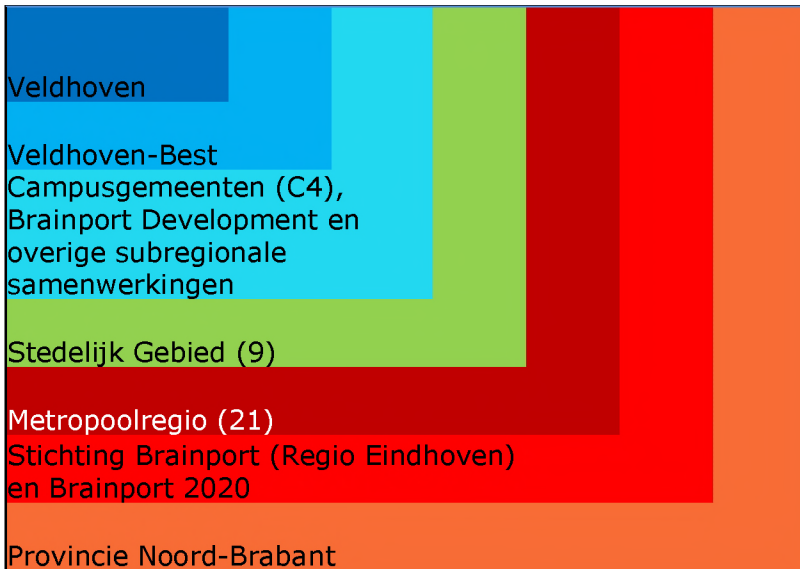
In de samenwerkingsverbanden waarin Veldhoven opereert worden de volgende principes gehanteerd:

- De rol van de overheid is primair gericht op het faciliteren van de maatschappelijke opgaven en de gemeente voert hierin de regie. Het realiseren van de opgaven is een taak van alle partners samen.
- De inhoudelijke maatschappelijke opgaven zijn leidend voor de vorm van de samenwerking en de keuze van de benodigde partners. De samenleving blijft continu in ontwikkeling en daarom is het een randvoorwaarde voor zowel de overheid als haar partners dat zij een flexibele en kritische houding aannemen ten opzichte van de opgave en een groot adaptief vermogen tentoonspreiden;
- Samenwerken moet een wederzijdse en gelijkwaardige meerwaarde leveren op het gebied van kennis, inzet, financiën en/of kwaliteit;
- Samenwerking vindt primair plaats in congruente samenwerkingsverbanden; Hierdoor worden de samenwerkingsrelaties intens en sterk, bevatten ze de juiste focus en kan bestuurlijke drukte zoveel mogelijk worden vermeden;

- In de samenwerkingsverbanden wordt gestreefd naar gezamenlijke, vergelijkbare doelen, waarbij iedere partij een evenwichtige bijdrage levert aan het gezamenlijke doel.

Samenwerkingslandschap

Deze Veldhovense principes voor samenwerking¹ zijn vertaald in onderstaand samenwerkingslandschap:

Bij de blauwgetinte samenwerkingen is het primaire doel van de samenwerking: **uitvoering** (dienstverlening, faciliteren)
 Bij de groengetinte samenwerkingen is het primaire doel: **tactiek** (kaderstelling, sturen, afspraken maken)
 Bij de roodgetinte samenwerkingen is het primaire doel: **strategiebepaling** (verbinden, positioneren, inspireren, richting geven).

Het bepalen van de bestuurlijke strategie is wat Veldhoven betreft primair een taak van de regio, waaraan zij zelf graag haar inhoudelijke bijdrage levert. De kaders en afspraken bepalen we voornamelijk samen met onze partners op het niveau van het stedelijk gebied. Deze samenwerking vormt de essentiële schakel tussen de strategische coalities en de meer op uitvoering gerichte verbanden. Veldhoven neemt hierbij een actieve rol, zowel bij de werkgroep wonen (vice-voorzitter), bij de werkgroep werken over de fasering van bedrijventerreinen en de toekomst van de westflank als bij de subwerkgroep grondprijzen (ambtelijke trekker). Tevens neemt Veldhoven binnen het stedelijk gebied een bijzondere positie in als derde grote gemeente in de regio. Zij kan de verbinding leggen tussen de twee grotere gemeenten en de overige gemeenten, omdat zij door haar omvang en constructieve houding heeft bewezen een betrouwbare en niet bedreigende partner te zijn voor de partijen. Op het niveau van uitvoering zoekt Veldhoven zelf naar de juiste partners, afhankelijk van de complexiteit van de opgave. De campussamenwerking en Brainport Development spelen hierbij een speciale rol als aanjager van praktische uitvoeringsprojecten. Deze projecten kunnen dan weer input leveren voor besluitvorming in het stedelijk gebied of aan de basis staan van lokale projecten.

¹ Niet alle samenwerkingsverbanden zijn hierbij aangegeven. Een aantal belangrijke samenwerkingsverbanden zijn weergegeven om het principe tastbaar te maken, zonder dat het door de hoeveelheid onleesbaar wordt.

Op al deze schaalniveaus wordt niet alleen samengewerkt met andere overheden, maar wordt samen met (kennis)instellingen en bedrijfsleven gezocht naar de antwoorden op onze gezamenlijke opgaven. Op het gebied van strategie en tactiek staat het regionale maatschappelijk belang voorop. Op het gebied van uitvoering speelt echter de lokale situatie een hoofdrol, om op die manier een optimale afweging te kunnen maken tussen de behoefte van de individuele burger en het algemene maatschappelijk belang. Zo is de stadsvisie uit 2005 samen met diverse lokale partners opgesteld. Deze stadsvisie, met een doorkijk naar 2030, wordt in 2015 geactualiseerd als onderdeel van de nog te voeren kerntakendiscussie in de gemeenteraad. Dan zal blijken of de thema's uit 2005 ook de thema's zijn die nu in de samenleving (gaan) spelen en die verder bepalend zullen zijn voor de rol van de gemeente Veldhoven. Op die manier zorgen we voor beleidscomplementariteit en kunnen de doelen op de diverse schaalniveaus elkaar aanvullen en versterken.

Bestuursscenario voor de toekomst

De combinatie van zelfstandigheid en samenwerking sluit het beste aan bij de mogelijkheden om een goede leefomgeving te creëren. Dit betekent dat Veldhoven als afzonderlijke gemeente niet alleen haar eigen tactiek en strategie kan en wil bepalen. Veldhoven heeft het geloof dat ze samen met haar regionale partners effectief verder kan investeren in de steeds veranderende gezamenlijke opgave en is er van overtuigd dat een sterke regio alleen bereikt kan worden op deze vrijwillige basis. Het behoud van lokale betrokkenheid bij de uitvoering is voor Veldhoven essentieel, die is nu al prima ontwikkeld. Juist op dit gebied kan de lokale identiteit worden versterkt en kunnen we als regio een compleet pakket aan keuzes bieden dat aansluit bij het dynamische leef- en werkpatroon van onze burgers en bedrijven. Behoud van de lokale identiteit binnen onze gezamenlijke regionale visie zorgt voor een verdere versterking van het Brabants mozaïek.